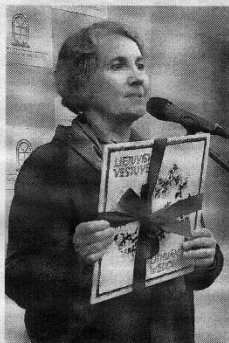

Vėrinys

Kultūros ir istorijos almanachas paminėjo 20-mečio sukaktį

LIKIMAI KŪRYBA ATGARSIAI PRAMOGOS

SKAITYMO MALONUMAS

Edita Lansbergienė, Biržų muziejaus „Sėla“ direktorė, Almai Pustovaitienei padovanavo iš Jungtinių Amerikos Valstijų gautą vinilo plokštelę su „Senovinių kupiškėnų vestuvių“ įrašą.

Spalio 23-oji kupiškėnams buvo ypatinga. Tą dieną Kupiškio viešosios bibliotekos konferencijų salėje pristatytas kultūros ir istorijos almanacho „Kupiškis. 2022“ dvidešimtas, jubiliejinis, numeris.

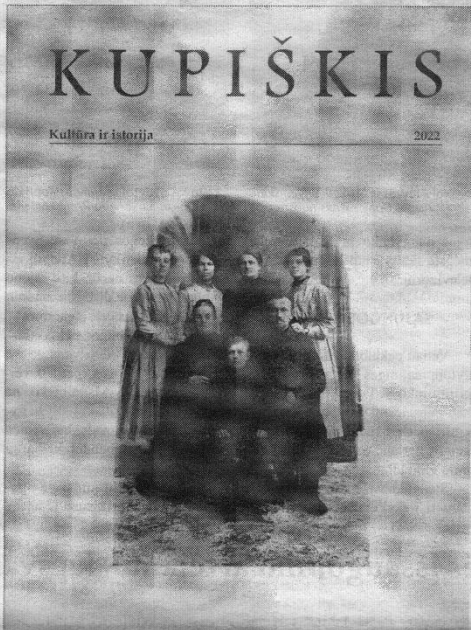
Dalyvavo šio almanacho sudarytojas ir leidėjas Vidmantas Jankauskas, kalbos redaktorė Danguolė Gudienė ir didelis būrys publikacijų autorių. Koncertavo Kupiškio kultūros centro folkloro ansamblis „Kupkėmis“.

Banguolė ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

IŠKALBINGA STATISTIKA

Renginio pradžioje jo vedėja Lina Matiukaitė, viena šio almanacho autorių, papasakojo, kad teko pristatyti visus šio leidinio numerius ir pačiai dalyvauti juos sudarant. Žiupsnelis statistikos apie almanachą buvo iliustruotas rodytomis skaidrėmis.

Pasak L. Matiukaitės, pirmo 2003 metų numerio kalbos redaktorė buvo kupiškėnė žurnalistė Eugenija Urbonienė, o 2–20 (2004–2023 metais) numerių kalbą redagavo kupiškėnė filologė Danguolė Gudienė. Per dvidešimt metų almanachas

Almanacho „Kupiškis. 2022“ vieng viršelio pusę puošia šimtametė Juodakių šeimos iš Račiupėnų nuotrauka, antroje jo pusėje sudėti visi 19 viršelių.

nuo 90 puslapių išaugo dvigubai – iki 188 puslapių. Išliko tos pačios nuolatinės rubrikos: „Metų renginys“, „Istorijos puslapiai“, „Palikę pėdsaką“, „Kupiškėnai pasaulyje“, „Senoji fotografija“, „Atsiminimų puslapiai“, „Iš archyvų“, „Lėvens balsai“, „In memoriam“, „Naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą ir jo žmones“, „Kupiškio kalendorius“, „Sukaktys“, „Tėviškėnai“, „Rezistencija, tremtis“, „Albumas“, „Kaimų istorijos“, „Etninė kultūra“, „Skaitiniai“, „Spaudoje rašyta“, „Kultūros kronika“.

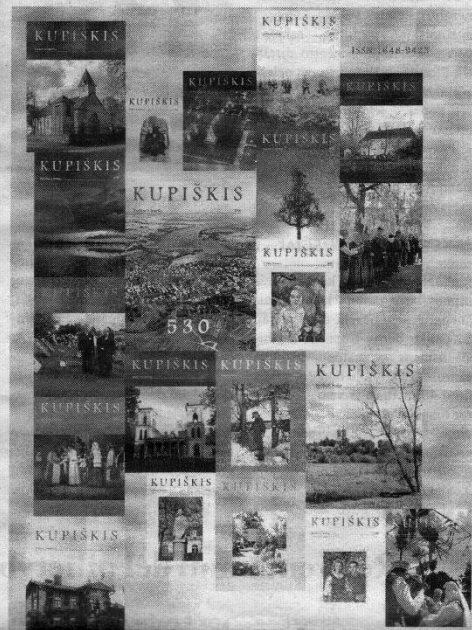
Per dvidešimt metų almanachui rašė apie 160 autorių. Produktiviausi šie publikacijų autoriai ir rengėjai: Vidmantas Jankauskas – apie 150 straipsnių, Lina Matiukaitė – 50, Eugenija Urbonienė – 23, Alyvydas Totoris – 21, Aušra Jonušytė – 20, Jonė

Žebrytė – 16, Aldona Vasiliauskienė – 13, Violeta Alekniėnė – 12 straipsnių. Almanachui taip pat rašė Danutė Baroniėnė, Teofilis Čiurlys, Virginija Juškienė, Vilija Jurėnienė, Andrius Kleniauskas, Bronius Kurkulis, Ona Dapšytė-Kriukiėnė, Vidmantas Markevičius, Algirdas Petrusis, Kazimiera Danutė Sokienė, Jurgis Usinavičius, Linas Vidugiris, Klementina Voslytė, Vida Žilinskienė, Pranas Juozas Žilinskas ir kiti.

L. Matiukaitė pabrėžė, kad almanacho redaktoriai ir autoriai – savanoriai, dirbantys be finansinio atlygio. Leidinį nuolat rėmė Kupiškio rajono savivaldybė.

DARBO PRASMĖ

L. Matiukaitė pacitavo V. Jankaus-

ko mintis 2003 metais palydint pirmą almanacho numerį: „Šis almanachas turėtų būti suvokiamas tik kaip vienas iš Laiko pėdsakų. Paliekamų čia ir dabar, apie tai, kaip ir ką mes suprantame čia ir dabar, apie čia ir dabar. Galima manyti, kad kupiškėnai seniai buvo verti tokios kultūros prezentacijos, galima sutikti, kad jos sulaukta pačiu laiku, galima suabejoti, ar nepaskubėta...“

Iš tiesų kažko panašaus reikėjo ir anksčiau, kai dar buvo gyva senoji mūsų kultūrininkų karta, dėl sudėtingo jai tekusio laiko nerealizavusi visų savo sumanymų, nusinešusi amžinybėn daugybę nepasakytų žodžių, neparodytų vaizdų. Iš tiesų, rengiant šį leidinį ir skubėta, nes gyvenimo bėgmas spartus, norint su juo suspėti reikia pagreitinti žingsnį, kad kada nors netektų guostis dėl nepadarytų darbų, kad Laiko pėdsakai nepasirodytų gi-

lesni už pėdsakus laike. O ar pasirodė me laiku? Į tai atsakyti jau ne mums.“ Renginio vedėjos paklaustas, ar patenkintas tuo, kas per dvidešimt metų padaryta, ar tikėjosi kitokio rezultato, V. Jankauskas atsakė, kad vienas būtų nieko nepadaręs, tai visų autorių nuopelnas. Žinoma, ne visų autorių prikalbino, kad bendradarbiautų. Pravertė rengiant straipsnius ir jo paties sukauptą įvairi informacija.

Antai L. Matiukaitė padėjo ieškoti autorių Kupiškėje. Buvo atskaita už rubrikas „Metų renginys“, „Lėvens balsai“, „Kultūros kronika“, ieškodavo žmonių, kurie parašytų nekrologus.

V. Jankauskas pasidžiaugė, jog labai pasisekė, kad pavyko rasti ištikimą kalbos redaktorę Danguolę Gudienę, kuriai rūpi savo krašto kultūra ir istorija.

Nukelta į 10 p.

Viešiemis 2022 metų almanacho autoriams įteikta gėlių ir po naują leidinį. Jolitos Pipynienės nuotrauka

Į almanacho „Kupiškis. 2022“ jubiliejinę sutiktuves gausiai susirinko kupiškėnai. Linos Matiukaitės nuotrauka

Kultūros ir istorijos almanachas paminėjo 20-mečio sukaktį

Atkelta iš 6 p.

Atvežti parduoti almanacho „Kupiškis. 2022“ egzemplioriai be matant ištirpo. Per dvidešimt žmonių dar pageidavo šį leidinį įsigyti. Jiems V. Jankauskas pažadėjo, kad bus tokia galimybė.

Visa tai akivaizdžiai rodo, kad kupiškėnai laukė almanacho, kad tokiu leidinio labai reikia, kad ne per vėlai jis sumanytas, kad leidėjo ir jo bendradarbių triūsas prasmingas.

APIE PUBLIKACIJAS

Kiekvienas almanacho numeris prasideda rubrika „Metų renginys“. Šį kartą apie 2022 metų renginį pasiūlyta parašyti Almai Pustovaitienei. Mat tais metais Kupiškio ir Biržų krašto sąlyklinio alaus darymo tradicija įtraukta į nematerialaus kultūros paveldo sąrašą ir gavo atitinkamą sertifikata.

A. Pustovaitienė, folkloro ansamblio „Kupkėmis“ vadovė, tik šiemet debiutavo almanache. Straipsnyje „Tas galingas miežio grūdas“ ji pasakoja, kaip biržiečiams ir kupiškėnams pasiūlyta į nematerialaus paveldo sąrašą įtraukti abiejų kraštų alaus darymo tradiciją, kas šiandien jas tęsia Kupiškyje.

Ši autorė parašė ir rubrikos „Etninė kultūra“ straipsnį „Naminis sąlyklinis alus“, kuriame pasakoja savo ir brolio prisiminimus apie aludarystę ir tai, ką girdėjo iš savo tėvo aludario Vytauto Totorio.

Kupiškėnas istorikas Alvydas Totoris, šiandien gyvenantis Kalvarijoje, almanachui rašo nuo pirmo numerio. Šį kartą skaitytojai ras jo publikaciją apie Kreiveniškių kaimą. A. Totoris sakė, kad apie didesnius kaimus nemažai visur prirašyta.

Pastaruoju metu jis pradėjo domėtis mažais kaimeliais, kurie nėra sulaukę tyrinėtojų dėmesio. Ateityje bus dar kelios publikacijos šia tema.

Nuo dešimto almanacho numerio su V. Jankausku bendradarbiaujančios dr. Aldonos Vasiliauskienės publikacijų tema – garsūs vaikystės miestelio Skapiškio žmonės. Dabar yra straipsnis apie Oną Gruodytę-Leknickienę, buvusią Sibiro tremtinę.

Su „Lėvens balsų“ rubrika pristatoma kupiškėnų literatūrinė kūryba. Šį kartą publikuojami Kupiškio literatų klubo „Lėvens balsai“ pirmininkės Giedrutės Murnikovičienės eilėraščiai. Per renginį ji perskaitė kelis savo eilėraščius.

Renginyje dalyvavo ir viešnia Edita Lansbergienė, Biržų „Sėlos“ muziejaus direktorė. Ji kartu su V. Jankausku almanachui parengė straipsnį apie Palėvenėlės dvarininkus Paslauskus.

Almanacho „Kupiškis. 2022“ viršelį puošia prieš šimtą metų daryta Juodakių iš Račiupėnų nuotrauka. Ši nuotrauka iliustruoja almanache publikuojamus mokytojos Vandos Urbonaitės-Jokantienės prisiminimus apie savo giminę. Jos mama buvo Uršulė Juodakytė.

Rubrika „In memoriam“ skirta prisiminti tais metais į Amžinybę iškeliavusiems nusipelnusiems, žinomiems kupiškėnams. Šį kartą atsisveikinimo žodžiais juos palydėjo Aušra Jonušytė ir Algirdas Petrulis. Tie žodžiai skirti buvusiai mokytojai, literatei, laisvės kovų dalyvei Genovaitei Baniulytei-Dyrienei, tautodailininkui Jonui Šmigelskui, fotomenininkui Viliui Naujikui, kraštotyrininkei subatėnei Emilijai Grybauskienei.